

Před 77 roky němečtí fašisté vyhladili Lidice

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XXII

ČÍSLO 233, ČERVENEC 2019

CENA 10 Kč

Lidice jako symbol znovuzrození

Stovky lidí se poklonily 15. června památce obyvatel německými nacisty vyhlazené středočeské obce Lidice. Oficiálního pietního aktu, který pořádal Památník Lidice pod záštitou ministerstva kultury ve spolupráci s obecním zastupitelstvem v Lidicích a oblastní organizací Českého svazu bojovníků za svobodu, se zúčastnili také představitelé KSČM a členky Levicových klubů žen, jež mají ve svém znaku Lidickou růži.

„Zlo zaplní každé místo, které vyklidí dobro,“ řekl v hlavním projevu předseda Sněmovny Radek Vondráček (ANO) a zdůraznil, že jsme všichni lidmi, rodíme se rovní v právech a svobodní. Pamatujme 340 obětí lidické tragédie, která započala 10. června 1942 a žijme tak, abychom se nemuseli před nimi stydět, vyzval. „I dnes existují pokusy rozeštvat lidi, rozdělit nás do různých soupeřících tlup, ale to se nesmí už nikdy opakovat,“ dodal Vondráček.

Členky Levicových klubů žen pokládají květiny k sousoší zavražděných lidických dětí
FOTO – EVA HOLEČKOVÁ

Odkaz musí zůstat trvalým

Starostka Lidic Veronika Kellero-ová, která je vnučkou lidické ženy a ve společném hrobě lidických mužů,

u něhož se pietní akt odehrává, dlí také její pradědeček a strýc, poděkovala všem, kteří se přišli do Lidic poklonit. Kellero-ová zmínila, že poslední, co viděli lidičtí muži, byly hlavně německých pušek u zdi Horákova statku. „Jméno Lidice nesly tanky bojující na východní i západní frontě. Je na

Věneček u Hrobu lidických mužů také kladou (zleva) Stanislav Grospič, Miloslava Vostrá a Vojtěch Filip
FOTO – MONIKA HORENÍ

nás, aby tento odkaz zůstal trvalým. Lidice jsou symbolem znovuzrození a lásky.“

Nejemotivněji zúčastnění vnímali slova přeživšího lidického dítěte, paní Marie Šupíkové, která na pietě vystoupila. V roce 1942 jí bylo deset let a do 10. června 1942 prožívala v Li-

dicích v kruhu své rodiny krásné dětství. Pak následovaly okamžiky a dny hrůzy, kdy do lidických stavení vtrhli němečtí vojáci. Tělocvična kladenské reálky, dnešního gymnázia, se stala první zastávkou na její cestě do neznáma.

(Pokračování na s. 2)

Vítězem voleb do Evropského parlamentu hnutí ANO

Květnové volby v České republice do Evropského parlamentu (EP) vyhrálo hnutí ANO s 21,18 procenty a ziskem 6 mandátů. Druhá byla ODS – 14,54 % - 4 mandáty. Třetí příčku vydobyli Piráti – 13,95 % - 3 mandáty. Čtvrtí skončili TOP/STAN – 11,65 % - 3 mandáty. Pátá byla Strana přímé demokracie – 9,14 % - 2 mandáty. Šestá KDU-ČSL – 7,24 % - 2 mandáty. Sedmá KSČM – 6,94 % - jediný mandát. Zcela ve volbách do EP propadla ČSSD s 3,95 procenty a nezískala žádný mandát! Volební účast v naší republice byla 28,72 procenta.

Do křesel v EP tedy zasedne za ČR těchto jednadvacet poslanců: ANO – Dita Charanzová (dostala 53924 hlasů od voličů), Martina Dlabalová (31401), Radka Maxová (11286), Ondřej Kovařík (6867), Martin Hlaváček (5948), Ondřej Knotek (3798). ODS – Jan Zahradil (51381), Alexandr Vondra (29536), Evžen Tošenovský (25644), Veroni-

ka Vrecionová (8460). Piráti – Marcel Kolaja (15398), Markéta Gregorová (14158), Mikuláš Peksa (9594). STAN/TOP 09 – Luděk Niedermayer (67430), Jiří Pospíšil (37231), Stanislav Polčák (25352). Strana přímé demokracie – Hynek Blaško (47505), Ivan David (33055). KDU-ČSL – Tomáš Zdechovský (24823), Michaela Šojdová (22649). KSČM – Kateřina Konečná (38650).

A jaké je očekávané rozdělení 751 křesel v EP? Lidovci (EPP) – 180. Socialisté (S a D) – 145. Liberálové (ALDE a jiní) – 109. Zelení (Greens/EFA) – 69. Konzervativci (ECR) – 59. Nacionalisté (ENF) – 58. Euroskeptici (EFDD) – 54. Krajní levice (GUE/NGL) – 39. Ostatní – 30. Mimo frakce – 8 křesel poslanců. Těžké a bolestivé šrámy utrhly v eurovolbách německé vládní strany, hřebínek narostl Zeleným. V unijním parlamentu utrpěla citelnou ztrátu socialisticko – lidovecká většina. (ČTK, DPA, jel)

Na zasedání Celostátní rady SV ČR kritická diskuse

Pro nás by mělo platit: No passaran!

Jiří Jaroš Nickelli, Brněnsko: Slovanská vzájemnost, Haló noviny a z některých ohledů i Národní osvobození, jsou jediná periodika v České republice, která nám říkají pravdu. Jediná periodika, objektivně zhodnocující situaci. Osobně se mě dotýkalo bombardování Jugoslávie zločineckým spolkem NATO, neboť mám příbuzné v Bělehradu a Černé Hoře. Po 78 denní válce jsem pobýval v Srbsku, přejel jsem ho až na hranice s Kosovem.

Viděl jsem následky bombardování. Vše jsem fotografoval. Rozbité čínské velvyslanectví, budovu rozhlasu a televize v Bělehradě, Dům jugoslávské mládeže, porodnici, kde vymrštny tlakovou vlnou po explozi raket létaly vzduchem rodičky s postelema, v Rakovici rozbombardovanou továrnu na traktory, v horách poničený klášter... To všechno

nebyly vojenské objekty! Jediný komplex v Bělehradě, který nedostal zásah, byl komplex amerického koncernu Genex. Srbové řekli: Plutokrati si své stavby přece nebudou bourat.

Já o všech těch zločinech napsal knížечku pod názvem „Bělehradské lekce“. Žádné moravské nakladatelství to nechtělo vydat a jeden z těch nakladatelů mi řekl: „To musíte počkat, až zvítězí bolševici.“ Takže my všichni, kteří jsme univerzální bolševici a viníci všeho zla, no tak musíme být při sobě. Pro nás by mělo platit heslo, které se zrodilo v občanské válce ve Španělsku: No passaran!

Podaří se Polákům zabránit výstavbě základny USA?

Květa Šlahůnková, předsedkyně Rady Levicových klubů žen (LKŽ): Není nám lhostejné, co se děje v České republice. Není nám lho-

stejně, co se děje v Evropě. Spolu pracujeme s vlasteneckými organizacemi, vzájemně se prolínáme. Bez toho bychom se my všichni nepohnuli dál, pokud nespojíme vlastní síly. Vystupovali jsme s Poláky, Rusy... Bavili jsme se jako slovanští příbuzní. Nemusíme umět polštinu či ruštinu nebo jakoukoliv jinou slovanskou řeč, ale rozumíme si! Cítíme to!

Proto mě zarazilo, když se konala konference ve Washingtonu k 70. výročí založení NATO, jak tlačí Poláky k tomu, aby na jejich území byla vybudována jeho vojenská základna. Ale ti řadoví občané Polska to nechtějí! Jsou to jen mocenské zájmy! My v ČR jsme v roce 2008 zabránili výstavbě americké radarové základny v Brdech. Ale nejsem si jistá, zda Poláci semknou síly a zda se jim podaří zamezit výstavbě základny u nich.

(Pokračování na s. 2)

Prezidentka Čaputová: „Potřebujeme překonat propasti, které jsme vyhloubili“

Poprvé v historii Slovenska stojí v jeho čele žena. Zuzana Čaputová složila 15. června slib a ujala se prezidentského úřadu. V nové funkci hostila seniory a položením věnce a kytice uctila památku zesnulého někdejšího slovenského prezidenta Michala Kováče. Pětačtyřicetiletá právnička, která ve vysoké politice dosud nepůsobilá, je v pořadí pátou hlavou slovenského stá-

tu od jeho vzniku v roce 1993. Slib složila do rukou předsedy Ústavního soudu během slavnostní schůze parlamentu v prostorách Slovenské filharmonie v centru Bratislavy.

V inauguračním projevu řekla: „Nechci z úřadu vládnout, ale sloužit lidem na Slovensku... Potřebujeme překonat propasti, které jsme ve společnosti za uplynulá léta vyhloubili, a to mezi jednotliv-

mi skupinami a názory, které reprezentují. Postoj k jinakosti, k jiné tradici, k jiné zkušenosti a k jinému názoru umíme vyjádřit i bez toho, abychom se dotýkali svobody a důstojnosti jiných... Nabízím odbornost, nabízím cit a zdravý aktivistický rozum, srdce, ruce.“ V závěru projevu Z. Čaputová poděkovala nejen ve slovenštině, ale i v jazycích národnostních menšin včetně češtiny (ČTK, jel)

Nově zvolená prezidentka Z. Čaputová se zdraví s lidmi na bratislavské ulici.

FOTO – ČTK

U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA

Lidice jako symbol znovuzrození

(Dokončení ze s. 1)

Odloučení stále bolí

„Odloučení od maminky a babičky byl pro mě a pro bratra nejbolestivější okamžik, který při této vzpomínce stále bolí,“ řekla na pietě. Paní Marie měla více štěstí, než většina lidických dětí, protože byla příslušníky SS vybrána „k převýchově“ a předána do německé rodiny, která pro ni zvolila jméno Ingeborg. Díky mezinárodním organizacím se navrátila do vlasti v létě 1946 a setkala se se svou maminkou, těžce nemocnou tuberkulózou, jež na následky strádání v koncentračním táboře čtyři měsíce nato zemřela. „Padly jsme si do náruče a nemohly jsme se domluvit,“ přiblížila okolnosti tohoto setkání, protože neuměla česky. Paní Šupíková tak ztratila maminku, babičku, tatínka i 15letého bratra, který byl zastřelen na Kobyliské střelnici. Vrátila se ve 14 letech se zkušenostmi a vzpomínkami, které ji budou provázet do konce života.

První se poklonili přeživší

Pietního aktu se účastnila řada politiků, diplomatů a zástupců institucí a spolků z domova i ze zahraničí, také reprezentace dalších Němci vyhlazených obcí, i např. Die Linke z Chemnitzu či prezidentské kanceláře. Jako první tradičně přistoupili k Hrobu lidických mužů zástupci ob-

ce a přeživších. Věmec jménem KSČM položili předseda jejího ústředního výboru Vojtěch Filip a středočeští poslanci Miloslava Vostrá a Stanislav Grospič, další květinové dary pak zástupci Středočeského KV KSČM, Republikové rady LKŽ a jejich středočeské organizace.

LKŽ ponesou mírové poselství

Členky Levicových klubů žen, které do Lidic přijíždějí v bílých halenkách s červenými šátky, a komunističtí poslanci se krátce zastavili u sochy Ženy s růží. O Lidicích vyprávějí filmy, knihy, ale nikdo a nic nezachytí bolest a také odvahu a statečnost Lidických, řekla na tomto místě předsedkyně RR LKŽ Květa Šlahůnková, aby pak zformulovala otázku, co sleduje ministr obrany členstvím České republiky v NATO. Levicové ženy ponesou mírové poselství Lidic dále, podtrhla.

Poté desítky levicových žen přešly k Pomníku dětských obětí války sochařky Uchytilové, kde tradičně položily kytice bílých květů symbolizující nevinnost malých mučedníků.

Bylo milé, že u bronzového sousoší Němci zabitých lidických dětí zahrál folklorní soubor Leluja z Provodova a pak už zazněla báseň Jarmily Pacholíkovej napsaná u příležitosti 77. výročí vyhlazení obce. Přednesla ji poslankyně Miloslava

Hudební soubor Tachovský kolovrátek hraje u sousoší dětí z Lidic

FOTO – EVA HOLEČKOVÁ

Vostrá. Alena Grospičová, předsedkyně Středočeské organizace LKŽ, vyzvala vládu, poslance a senátory, aby přestali dávat peníze na zbrojení, protože tyto prostředky mají uplatnění v jiných oblastech, kde opravdu poslouží člověku. „Nechceme, abychom se dočkali třetí světové války!“ zdůraznila.

Zpívaly lidickým dětem

Na prostranství před lidickým muzeem předvedlo své pěvecké umění 14 dětských pěveckých sborů, které na unikátní přehlídku dětských pěveckých sborů Světlo za Lidice s mottem „Jsme děti, které zpí-

vají lidickým dětem“ vyslaly jejich kraje. V úvodu děti zazpívaly společně se zpěvačkou Monikou Absolonovou, jež převzala uměleckou záštitu nad letošním 13. ročníkem koncertu, státní hymnu.

„Zpíváme píseň volnosti, aby celý svět jásal radostí. Zpíváme tvorům všem, krajinou zpěvu ať je celá naše země...“ takové a podobné nádherné texty rozezpívali dětské zpěváky, kteří si pro lidickou příležitost připravili speciální repertoár. Na závěr pak zazněla v interpretaci všech zúčastněných sborů, což činilo na 600 pěvců, píseň Růže za Lidice autorky Aleny Šandové.

V Lidicích došlo také k podivné události. Poklonit se sem přijeli i čeští a slovenští motorkáři hlásící se k Nočním vlkům a nemohli se, podle reportéra serveru Sputnik, připojit k oficiálnímu aktu, pokud nesundají ruskou symboliku. Tento důvod uvedl viceprezident české sekce Nočních vlků Marek Radkovič. „Považuje to za trochu trapné selhání organizátorů, protože sem přišli lidé, kteří vzpomínají na naše osvoboditele.“ řekl k tomu Sputniku Vojtěch Filip. Motorkáři pak květiny položili samostatně.

(mh)

Haló noviny 17. 6. 2019

Na zasedání Celostátní rady ČR...

(Dokončení ze s. 1)

Levice pod kuratelou!

Marta Semelová, předsedkyně Krajského výboru KSČM Praha: My jsme si 15. března u Pečkárný připomínali 80. výročí začátku okupace Československa v roce 1939 německými nacisty. Je velmi důležité si toto datum připomínat, když vidíme, jak fašismus, neonacismus, nejenom na Ukrajině, ale i v některých dalších zemích, i v České republice, se vzrývá. Novináři Roman Blaško a Richard Knot se nedávno vrátili z Ukrajiny. Jeli tam jako pozorovatelé na volby. Ale byli vyhoštěni. Vyslyšeli je na policii. Takže to je ukázka „demokracie“, kterou by si někteří i tady v ČR představovali. A také chtějí, aby některé strany, některé subjekty, neměly mít žádnou moc, žádný vliv na politické dění u nás. A nejsou v nepřízni jenom komunisté. Jsou to i Slovanský výbor ČR, Klub českého pohraničí i Levicové kluby žen... Všechno to, co je nalevo, tak je pod kuratelou těch, kteří se snaží zamezit šíření levicových myšlenek.

Hřib ať se usadí v lesích!

Bezpečnostní informační služba by se nám chtěla vlamovat do výuky historie ve školách. Napadla slovanství v učebnicích, že tam jsou sovětské modely výuky historie. My jsme se proti tomu ostře ohradili včetně učitelů a historiků. K tomu ale nahrává i zahraniční politika ČR. To, co předvádí ministr Petříček s banderovci, Ukrajinou a dalšími – to je tedy vysoce za hranou! Jeho snahy

suverénně kopíruje i pirát a pražský primátor Hřib, který kdyby se raději usadil někde v lesích, bylo by to možná lepší. Protože ty jeho zahraniční cesty, kdy jenom za března jeho pražská koalice utratila 700 tisíc korun, tak si umíme představit, co by za ty peníze bylo jiných užitečných věcí pro Pražany. Hřib se nedávno vrátil z Tchajvanu. Je pravda – tu cestu tam a zpět neplatil. Mohli bychom zajásat, že ušetřil. Já ale nezajásám! To, že mu cestu platila druhá strana, to že ho tam poslali, to o něčem svědčí. A jaké to bude mít nepříznivé dopady do budoucna – ekonomické, politické – si dovedeme představit. Nakonec jsme to viděli, když se v Praze zamezilo partnerství s Moskvou a Petrohradem – jaký to mělo negativní vliv na turistický ruch, pro naše podnikatele, hoteliéry, když se vyvěšovala tibetská vlajka, když se tady mávalo ukrajinskou vlajkou a jeli na Majdan spolu s „knížetem“ podporovat převrat. To vše má samozřejmě vliv na mezinárodní vztahy ČR a má to vliv na to, jakým způsobem se vyvíjí situace mírová nebo válečná?

Líbivé gesto důchodcům

Měli bychom být opatrní k tomu, co vidíme libivé. Vláda přidává 900 korun důchodcům, tady přidá, tady přidá, ale to, že rostou ceny nahoru tak, že to překoná těch 900 korun velice hravě, a že důchodci se nejenom nenají lépe, ale nakonec zaplatí mnohem víc pro zdražování bydlení, nájmu, elektřiny, vodného a stočného, plynu, tepla, to všechno stojí nakonec mnohem víc! Také

rostou i ceny potravin. I když musím uznat, že se jim to za těch třicet let podařilo, když tvrdili, že jednou budou banány levnější než brambory.

Blíží se 30. výročí šmírglové kontrarevoluce

Počítejte s tím, že útočné nálady proti nám se budou stupňovat směrem do listopadu a k 30. výročí té šmírgl kontrarevoluce, která tady vedla naši zemi k majetkovému převratu, kdy už teď na oslavy tohoto výročí výbor pražského magistrátu vyčlenil 6,4 milionů korun. Takže si dovedeme představit, jaká nenávisť bude „vyšprajcovaná“ vůči nám, ja-

ké demonstrace budou svolávány těmi, kteří si myslí, že jich je milion, ale je to pár křiklounů, kteří mají za sebou, bohužel, média a některé politiky, snažící se tyto demonstrace vyhecovat. Spojme síly! Pokud potáhneme za jeden provaz proti veškerým těmto lumpárnám, určitě dokážeme více, než kdyby to dělal každý zvlášť.

Nadávají na vrtulníky

Podnikatel Jan Námishák, znalec problematiky letectví: Vytáčí mě snaha nacpat Armádě ČR dvanáct vrtulníků z USA za dvanáct miliard korun. Vrtulníky, které u nás

nemají žádný smysl. Na Slovensku si pořídili několik těchto strojů a mechanici na ně nadávají. Zaplatit dvanáct miliard v situaci, kdy tady chybí finance na sociální věci, zdravotnictví... Přitom na tom vrtulníku není ani jediná podložka, ani jediný šroub, ani jediná matička, v metrické soustavě! Tam není nic, co by bylo podle izonorem. Pomímám letecké přístroje. Paradoxně, Američané nevedou boj proti nějaké východní konkurenci, ale vlastně bojují i proti Italům, kteří mají vrtulníky Leonardo. Jde o to, kde se teď dělají rozhodnutí.

JAN JELÍNEK

Nehorázně drzí sudeťáci chtějí sjezd v ČR

V bavorském Řezně (Regensburgu) 9. června vyvrcholil třídní v pořadí již 70. sjezd Sudetoněmeckého krajanského sdružení. Servilní stafáž na tomto setkání právem odsunutých Němců z ČSR po 2. světové válce dělal za českou stranu sem oficiálně vyslaný Tomáš Jan Podivínský, velvyslanec České republiky v Německu. „Milí krajané, sousedé a přátelé,“ oslovil tuto sešlost Podivínský s vírou ve společnou evropskou budoucnost odsunutých Němců s Čechy. Dodal, že v rozvoji vztahů hodlají pokračovat i nyníjší bavorský premiér Markus Soeder a jeho český protějšek Andrej Babiš.

Soeder přitom odsunutě Němce pasoval na významné stavitele mostů mezi Bavorskem a Českem. Korunu drzosti řezenskému sjezdu nasadil spolkový ministr vnitra a bývalý bavorský premiér Horst Seehofer

když prohlásil, že jedním z cílů Sudetoněmeckého landsmanšaftu je uspořádat už v příštích letech podobný sjezd v některém z měst České republiky! To jistě rád slyšel Daniel Herman (KDU-ČSL), někdejší ministr kultury ČR, který tady podlézavě přednesl svůj projev v němčině a připomněl slova někdejšího prezidenta Václava Havla, který označil odsun za „hluboce nemorální čin.“ Herman si od sudeťáků na sjezdu za toto připomenutí vysloužil opakovaný potlesk. V publiku se zde objevili také sudeťáčtí přísluhovači Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL), bývalý český vicepremiér a nyníjší poslanec Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, a Michaela Marksová (ČSSD), dřívější ministryně práce a sociálních věcí!

Podle deníku Právo pro sudetský sněm u nás by byli jen lidovci a piráti! Marek Výborný, šéf KDU-ČSL, v tom nevidí problém. Za dob-

rou myšlenku to považuje i pirátský poslanec Jan Lipavský. Ale odmítavě se vyslovil ke konání sjezdu sudetských Němců v ČR premiér Andrej Babiš (ANO): „Považoval bych to za nepřijatelnou provokaci. Doufám, že to nebylo myšleno vážně.“

Seehoferovo troufalé a neomalené vyjádření o možném konání sudeťáckého sjezdu v ČR považuje za provokaci místopředseda Parlamentu ČR a předseda ÚV KSČM Vojtěch Filip. „Kdyby raději navrhl, že bude prosazovat zaplacení válečných reparací. To bych považoval za uznání viny za rozpoutání druhé světové války. I naše rodina byla poškozena. Omluvit se to ne, ale provokovat, to by mu šlo,“ podotkl Filip. Připojuji, že i v mé rodině byli poškození zločiny německého nacismu. I v mnoha dalších rodinách, jejichž potomci jsou sdružení v Slovanském výboru ČR a dalších vlasteneckých organizacích.

(ČTK, jel)

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Ostrava nezapomíná

Již čtvrtý rok v Ostravě organizujeme 9. května společně pochod Nesmrtelného pluku, jehož účastníci jsou právě členové a příznivci občanských spolků, Klubu českého pohraničí, Českého svazu bojovníků za svobodu, levicových klubů žen, klubů vojenské historie, vojáci v záloze, Národní domobrany, Čs. obce legionářské i dalších sdružení, včetně občanů města Ostravy i dalších měst, Olomouce, Karviné, Havířova, Třince...

Každým rokem lidé přicházejí s portréty osvoboditelů, včetně svých rodinných příslušníků k tomuto svátku – Dni vítězství. Základním motivem je výraz „Nikdo nebude zapomenut, nic nebude zapomenuto, kterým hájíme historickou pravdu proti mnohým snahám ji měnit, či znevažovat. Tentokrát

padal drobný déšť, ale nestal se překážkou pro více než 90 účastníků pochodu, mezi nimiž byli i děti a invalidé. Policejní doprovod se k nám choval přátelsky, nebylo žádných provokací. Přihlížející občané se chovali přátelsky, se zvědavostí i s dotazy na účel pochodu. Členka našeho spolku ORD nesla s sebou tlumok s červeným křížem s obvazy a medikamenty pro případ první pomoci účastníkům. Pořadatelé neměli mnoho práce po dobu pochodu, který vyšel z Masarykova náměstí, plynul ulicemi v centru města, okolo Nové radnice do Komenského sadů k Památníku osvoboditelů.

V závěru byly položeny květiny k památníku a dívka v historické vojenské uniformě přednesla báseň k osvobození. Po té náš člen, operní zpěvák Sergej Zubke-

vič, zazpíval píseň Den победы, k němuž se přidala i rada přítomných. Dárkem nám byla i nová píseň ruského skladatele Simona Osiašvili věnovaná Nesmrtelnému pluku, která zazní účastníkům pochodu v příštím roce. Neustupujeme od tradic a v dubnové dny pokládáme květiny k mnoha památ-

níkům a hrobům osvoboditelů ve městě i přilehlém okolí. Můžeme s uspokojením říci, že sváteční náladu mezi mnoha členy občanských organizací a spolků nabudilo i setkání a pietní akty s Nočními vlky z Ruska, České republiky, Slovenska, Polska na Čeladné a ve Frýdku Místku ve dnech 3. a 4.

května a rovněž setkání se skupinou z Moskvy u Památníku osvoboditelů v Ostravě, z Fondu ochrany historické paměti, účastníky cesty svobody, kteří k nám přijeli již potřetí a pokračovali dále do Vídně a Berlína.

TAMARA GALININA
a **KAREL ŠESTÁK**

Životní poznání pro mladého člověka

Při vojenské službě v rámci Vojenské akademie jsem byl akademikem 2. ročníku. Bylo před Vánocemi v prosinci 1951 a já jsem měl krátce před svatbou. Pro její uskutečnění bylo již vše připraveno (svatba, krátká dovolená, termín, vlakové spojení...). Svatbu v místě civilního bydliště vyřizovala budoucí manželka. Před odjezdem za vyvolenou jsem měl ještě služební povinnost: zúčastnit se výcviku, krátké bojové hry ve vojenském prostoru, využívaném pro vojenská cvičení a ostré střelby. Místem cvičení byl hluboký zalesněný hvozď. Úkol vojáků spočíval ve skrytém proniknutí z místa „A“ do místa „B“.

Já, pln elánu, ale i touhy po úspěchu před blížící se svatbou, jsem volil obtížnější postup. Mnou zvolený obchvat byl značně časově náročný. A tak se stalo, že za-

tímco jsem se plížil k místu „B“ – bez kontaktu s ostatními – cvičení již bez mého zaregistrování – skončilo. Účastníci cvičení, mladí vojáci – nasedli na vozidla a přemístili se do posádky – beze mne. Po zjištění, že kolegové jsou mimo prostor cvičení, dokonce mimo hvozď, nastaly pro mne nepříjemné okamžiky. Začal jsem promýšlet, jaké mohou nastat následky. Obával jsem se, že večerní vlak do místa svatby nemusím stihnout, neboť jsem byl od prvního městečka vzdáleného okolo desítky kilometrů, a další asi dvě desítky kilometrů zbývaly do místa posádky. Pro mne nastala jediná možnost, přesunout se pěšky z hvozdu do civilizovaného prostoru, a teprve tam řešit možná východiska.

Naštěstí velitelé v posádce konstatovali, že jeden účastník chybí. Okamžitě zorganizovali pátrání za pomoci i dalších jednotek Vojenské akademie. Pobídkou k vyhlá-

šení mého hledání byla i informace o možném výskytu banderovců. Když jsem se po silnici přesunoval pěšky svižným krokem a blížil se k prvnímu městečku, již mimo vojenský prostor, zpozoroval jsem živější pohyb vojenských vozidel po silnici. Po stopnutí jednoho z nich jsem zjistil, že jedou pro mne. Tím pro mne veškeré dřívější obavy vztahující se ke stihnutí svatby zmizely. Myslím, že si oddechli i velitelé. Svatbu jsem dle plánu absolvoval bez problému, dokonce pro celý život. Také zážitek s bojovou akcí se mi vryl hluboko do paměti; zejména poučení, že individuální akce, ale i mnohé kolektivní akce v nerozumném poměru sil, mají svá rizika. Snad nejdůležitějším životním poznáním pro mne jako mladého vojáka bylo: jak si tehdejší systém vážil člověka.

ČENĚK MILAN KADLEC

Důvěru ve světovou ekonomiku ohrožuje model globalizace

Model mezinárodních hospodářských vztahů je v krizi, problémy jsou vážnější, než se dříve zdálo. Na mezinárodní hospodářské konferenci v Petrohradě to řekl ruský prezident Vladimir Putin.

Putin poukázal na chmurné scénáře budoucnosti, které mohou světovou ekonomiku čekat. První z nich vychází ze strany USA vnucovat po celém světě svou vůli a druhý z možné fragmentace globálního prostoru. Obojí pove-

Prezident Putin při projevu také vyzval ke změně statusu amerického dolaru, jenž se stal nástrojem nátlaku USA na ostatní svět FOTO – ČTK/AP

Důvěru ve světovou ekonomiku podle něj ohrožuje stávající model globalizace prosazovaný západními státy, který neodpovídá rychle se měnící hospodářské realitě. Roste úloha nových ekonomik a nově se rozvíjejících trhů, dřívější šablony založené na výjimečné roli západních zemí přestávají platit, konstatoval ruský prezident. Kritizoval západní státy za to, že se snaží „za každou cenu udržet dominantní roli cestou obchodních válek a sankcí“.

Jako příklad uvedl budování plynovodu Nord Stream 2 z Ruska do Německa po dně Baltského moře, který vyvolává silnou kritiku Washingtonu. Plynovod podle Putina prospěje Evropě, ale není v zájmu těch, „kdo trvají na výjimečnosti a svévoli“. Dalším příkladem je produkce čínské firmy Huawei, kterou mnozí chtějí nejen omezit, ale i vypudit z trhu, řeklo Putin, po jehož boku na konferenční tribuně seděl čínský prezident Si ťin-pching.

de k obchodním válkám a bojům bez pravidel.

Je třeba nových dohod, které budou všichni dodržovat, zdůraznil Putin. Nový hospodářský pořádek se nepodaří zavést, pokud nepřevládne respekt ke svrchovanosti států a k jejich právu na vlastní rozvoj. Předpokladem harmonizace mezinárodních hospodářských zájmů je zajištění konkurence jednotlivých modelů rozvoje.

Za nezbytné považuje Putin „demilitarizovat mezinárodní obchod“, mimo jiné i vyjmutím léků a zdravotnického materiálu ze sankčních režimů. Nezbytné je rovněž zvýšit vliv ekonomických institutů OSN a skupiny hospodářsky nejsilnějších států G20.

Úkolem pro ruské hospodářství je dostat se mezi pět nejsilnějších ekonomik světa, řekl Putin. Dosáhnout toho je třeba zejména aktivním využitím umělé inteligence a dalších moderních technologií.

(ČTK)

Ukrajinci strhli pomník Žukova

Příznivci ukrajinské krajní pravice 2. června v Charkově strhli pomník sovětského maršála Georgije Konstantinoviče Žukova. Učinili tak při protestu proti nově založené straně, jejíž čelní představitelé jsou někdejší spolupracovníci svrženého proruského prezidenta Viktora Janukovyče.

Stržení busty sovětského velitele z 2. světové války se odehrálo nedlouho po protestu před sportovním palácem, kde se konal ustavující sjezd strany Důvěřuj činům, již založili starosta druhého největšího ukrajinského města Charkova Hennadij Kernes spolu s pri-

mátorem Oděsy Hennadijem Truchanovem. Oba přítomni byli členy Strany regionů Janukovyče.

Demonstraci zorganizovali krajně pravicové a neonacistické spolky. Na místo odstraněné sochy připevnili ukrajinskou vlajku. Před necelými dvěma týdny v Charkově proběhl protest proti plánu radnice přejmenovat po Žukovovi jeden z městských bulvárů. Při potyčkách doprovázejících stržení pomníku i protest před místem stranického sjezdu byl zraněn nejméně jeden člověk.

Na starostu Kernese byl v dubnu 2014 spáchán atentát, který se šťestím přežil. Je považován za prorus-

kého politika, který však v bouřlivých chvílích odmítl výzvy k odtržení převážně ruskojazyčného Charkova od zbytku Ukrajiny.

Odkryli Šuchevyče

Ukrajinci naopak v Ivano-Frankovsku odkryli pomník Romanu Šuchevyčovi, hlavnímu veliteli teroristické Ukrajinské povstalecké armády. Proti tomu protestují velvyslanci Polska a Izraele na Ukrajině. Obrátili se na starostu města s tím, že v Polsku, Izraeli a na Ukrajině doposud žijí svědci zločinů Šuchevyče – masového vraha Poláků a židů... (rj)

Halé noviny 4. 6. 2019

Hokejová zborná na Slavíne...

A čo naše masmédiá? Nevedeli o tom? Na Deň víťazstva nad fašizmom na Slavín v Bratislave si došla

uctiť padlých vojakov celá ruská hokejová zborná. Tu vidno, aký neuveriteľný duchovný a mravno-

Ruští hokejisté na bratislavskom Slavíne pri pietnom aktu

etický rozdiel je medzi nelen západnou civilizáciou, ale aj medzi slovanskými národmi. Keď porovnáme náš hokejový zväz ktorý zdegradoval symbol našej štátnosti – slovenský štátny znak a nahradil ho ohnutými palicami a správanie ruskej zbornej, tak je nám jasné, že my ako jeden zo slovanských národov sme zdegenerovali v duchovnej a etickej oblasti neuveriteľne. Mali by sme sa pozastaviť a zamyslieť pokiaľ je ešte čas. Je to neuveriteľná hanba nás všetkých, lebo my vychováваме deti bez úcty k dejinám, vlastnej kultúre a k vlastnému štátu. Koľko rodičov si ide uctiť padlých vojakov spolu so svojimi deťmi na Deň víťazstva? Alebo SNP? Alebo na Bradlo Štefánika?

Stranu 3 pripravili a redigovali Miroslav Havlík a Jan Jelínek

Neušlo nám

■ Znásobí přepravu

Zvýšit přepravu nákladů po tzv. Severní mořské cestě, vedoucí podél severního pobřeží svého teritoria, zvažuje Rusko z loňských 20 milionů tun na čtyřnásobek v roce 2025. Na arktickém fóru v Petrohradu, kterého se zúčastnili představitelé Finska, Dánska, Islandu a Norska, to řekl ruský prezident Vladimir Putin. „Je to realistický, dobře vypočítaný a konkrétní úkol,“ sdělil. Připomněl, že Rusko je jediný stát s flotilou jaderných ledoborců. Rusko nyní disponuje čtyřmi takovými ledoborci, další tři se stavějí. Do roku 2035 má mít Rusko 13 těžkých ledoborců, včetně devíti s jaderným pohonem. Putin vybídl vládu, aby rychle připravila návrh zákona o zvláštních výhodách pro investory v Arktidě, aby jej poslanci mohli přijmout na podzim. Již nyní na arktické oblasti připadá desetina všech investic v Rusku.

Rossija 1

■ Nová ponorka

Ponorka Belgorod byla v Archangelské oblasti v Rusku spuštěna na vodu. Víceúčelová jaderná ponorka je experimentální nosič bezpilotního systému Poseidon. Patří do projektu 949A Antej, který byl přepracován speciálně na tento systém. Poprvé se o bezpilotní ponorce Poseidon zmínil ruský prezident Vladimir Putin. Uvedl, že bylo v Rusku vyvinuto bezpilotní podvodní zařízení, které je schopné pohybovat se ve velké hloubce a na mezikontinentální vzdálenost rychlostí, která násobně přesahuje rychlost ponorek a nejmodernějších torpéd.

sputniknews.com

■ Obnova Iráku

Irácký prezident Bahram Sálíh vyzval Rusko, aby se zúčastnilo obnovy země. Sálíh také vyjádřil zájem o spolupráci „na politické, ekonomické a investiční úrovni“ a zdůraznil důležitost společného úsilí v boji proti extremismu a terorismu. „Jeho Excelence vyzval ruskou stranu k efektivní účasti v obnovení Iráku a k investování do ropného, plynárenského a energetického sektoru,“ uvádí se ve zprávě vydané tiskovou službou prezidenta poté, co přijal v Bagdádu náměstka ministra zahraničních věcí, zvláštního zástupce prezidenta RF pro Blízký východ a Afriku Michaila Bogdanova. Zástupce RF předal iráckému prezidentovi pozdrav od prezidenta Vladimira Putina a uvedl, že Moskva se chystá rozvíjet vztahy s Bagdádem.

sputniknews.com

■ Armáda bude profesionální

Ruský prezident Vladimir Putin občanům slíbil profesionální armádu. „Odvody se postupně stanou minulostí, je k tomu, pravda, zapotřebí čas a odpovídající financování,“ řekl Putin při setkání s pracovníky raketového koncernu Eněrgomáš.

Vzhledem ke zdokonalující se vojenské technice bude profesionální armáda stále potřebnější. „Tendence profesionalizace existuje, touto cestou půjdeme dále,“ slíbil prezident.

Armáda má přitom v Rusku tradičně prestiž, v poslední době zejména díky obřím kremelským investicím, které výzbroj ozbrojených sil výrazně modernizují.

ČTK

Stranu 4 připravili a redigovali
Miroslav Havlík a Jan Jelínek

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Archangelsk – maják Severu

Město Archangelsk, ležící při ústí řeky Severní Dviny vlévající se do Bílého moře, bylo založeno Ivanem Hrozným v roce 1584 vedle kláštera Michaela – Archanděla jako centrum zahraničního obchodu. Tak se v 16. století zrodila „severní ruská vrata“ jako hlavní mořský přístav tehdejší Rusy, kdy se tudy do země přiváželo v podstatě veškeré zahraniční zboží. A to až do 18. století, kdy car Petr I. svým výnosem přemístil tento obchod do Petrohradu.

Význam archangelského přístavu poté ještě několikrát stoupl, hlavně v období druhé světové války, ale již nikdy sobě město nevrátilo status hlavního přístavu Ruska. Během své existence byl a je Archangelsk výchozím bodem pro expedice dále na Sever, v Arktidu. Krása syrové přírody už dávno stvořila zvláštní charakter místních obyvatel. Rybáři a lovci obývali území delty Severní Dviny dávno v neolitu. Říká se, že Severní člověk bez jakéhokoliv vybavení a bez jakýchkoliv znalostí vy-

mýšlí východy z extrémních situací. Jdi tam, aniž bys věděl kam, udělej (přines) to, aniž bys věděl co... Tak znějí ruské pohádky. A pokud se ti podaří splnit tento úkol, odměnou ti bude život. Život jako možnost duchovního růstu.

Dnes je Archangelsk moderní průmyslové, obchodní a kulturní centrum oblasti, pečlivě zachovávající dějiny a tradici bělomořského Severu – země odvážných průzkumníků, energických kupců, stavitelů lodí a navigátorů. Město vás přivítá s tradiční ruskou pohostinností: povypráví o svých dějinách v mnoha muzeích, očaruje národní dřevěnou architekturou, pohostí originálními tradičními pokrmy. Žije zde téměř 350 000 obyvatel po obou stranách řeky a na několika ostrovech.

Sídlo zde má Severní federální Lomonosovova univerzita, která jako většina ruských univerzit organizuje kurzy ruského jazyka pro cizince, a to i bezplatně po splnění podmínek. A tak jsem se letos v únoru objevil v tomto krásném a zajímavém místě naší planety, abych se naučil a opět zažil něco nového. Ihned po příletu na mne čekala dobrovolnice – studentka jazykové fakulty, aby mne doprovodila do místa ubytování. Tito dobrovolníci nás, zahraniční studenty, poté provázeli při všech oficiálních i neoficiálních kulturních programech každý den, což bylo nejenom milé, ale hlavně praktické. Na výuku přijeli studenti z dalších pěti států – Velké Británie, Německa, Španělska, Švédska a Finska. A tak jsme se často dělili o zážitky a zkušenosti z našich

Erb Archangelska. Je více jak symbolické, že se název města za jakékoli vlády nezměnil.

zemí. Organizátoři a učitelé pro nás připravili zajímavá témata na vyučování ta také velice bohatý program po něm. Jeden den jsme malovali tradičního koníka ve škole řemesel pro děti a mládež, druhý strávili na běžkách v okolí města. Pekli ruský piroh v místní restauraci, další den se vezli na sáních ve spřežení sobů při návštěvě Eskymáků. Poslouchali výklad průvodce v muzeu ponorek, jiný den si poslechli koncert anebo zašli do kina. Navštívili skanzen dřevěné lidové architektury anebo někteří ochutnali pivo místního výrobce při prohlídce pivovaru.

Prožili jsme to, co asi jedině pravdivé má každý na Západě spojeno s obrazem Ruska, krásnou opravdovou zimu a vše co s ní souvisí. Ostatní se od toho nám předkládaného obrazu Ruska velice lišilo, ale o tom vám vyprávět nebudu. Jeďte a přesvědčte se sami.

MIROSLAV HAVLÍK

Studenti kurzu ruského jazyka na výletě za městem (první zprava Miroslav Havlík, autor článku).

Prezidentské volby: změna kurzu na Ukrajině?

Herec a podnikatel Volodymyr Zelenskij 20. 5. 2019 složil prezidentskou přísahu. Více jak týden trvalo Ústřední volební komisi, než vyhlásila výsledky oficiálně.

Spekuluje se, že tak chtěli zabránit novému prezidentovi rozpustit parlament – Věrchovní Radu. Což také nový prezident hned v inauguračním projevu udělal. Předčasné volby vypsaly na 21. července. Rozpuštěním jednokomorové sněmovny půl roku před řádnými volbami si chce Zelenskij podle kyjevských médií zajistit podporu parlamentu, v němž nyní nemá prakticky žádné stoupence. Jeho strana Sluha národa vznikla

těsně před dubnovými prezidentskými volbami. Název strany si vypůjčil z názvu komediálního seriálu, kde si zahrál ukrajinského prezidenta, ukrajinská média to okomentovala, že nyní si tuto úlohu zahraje naživo. V projevu tvrdě kritizoval předchozí vedení země. Na závěr pak oznámil, že rozpouští sněmovnu.

Dodal také, že během dvou měsíců uvolní z funkce ministra obrany, šéfa tajné služby SBU a generálního prokurátora. Na Ukrajině platí smíšený parlamentně-prezidentský systém, který dává hlavě státu právo jmenovat se souhlasem parlamentu šéfy silových rezortů – ministra zahraničí a obrany, šéfa

kontrarozvědky a generálního prokurátora.

Lidé na Ukrajině hlasovali pro změnu, někdejší prezident Porošenko a jím nastolený kurz je ve většině neoslovil, ale je volba Zelenského prezidentem opravdu tou změnou, kterou občané chtěli? Zelenskij se snaží o image skromného, lidového a spravedlivého prezidenta. Do parlamentu šel pěšky, cestou se zdravil s lidmi a pokoušel se s nimi dokonce i o selfie. Ale poradce prezidenta pro otázky obrany Ivan Aparšin prohlásil, že Volodymyr Zelenskij hodlá pokračovat v kurzu na válku s Ruskem. List Moskovskij komsomolec už předpověděl, že Ukrajinu čeká

„starý život s novým prezidentem“ a s typickým koloběhem: po výbuchu nadšení a optimismu bude následovat vlna rostoucích potíží a zklamání až po závěrečné prozření, že nový prezident není o moc lepší než jeho předchůdci. „Ukrajina jakoby postupuje kupředu, ale v podstatě přešlapuje na místě,“ napsal ruský deník. Podobně situaci asi vidí i oficiální ruská média. „Prezident Putin bude blahopřát prezidentu Zelenskému po prvních úspěších při urovnání vnitřního konfliktu na jihovýchodě Ukrajiny a rovněž při prvních úspěších při normalizaci rusko-ukrajinských vztahů,“ řekl Dmitrij Peskov.

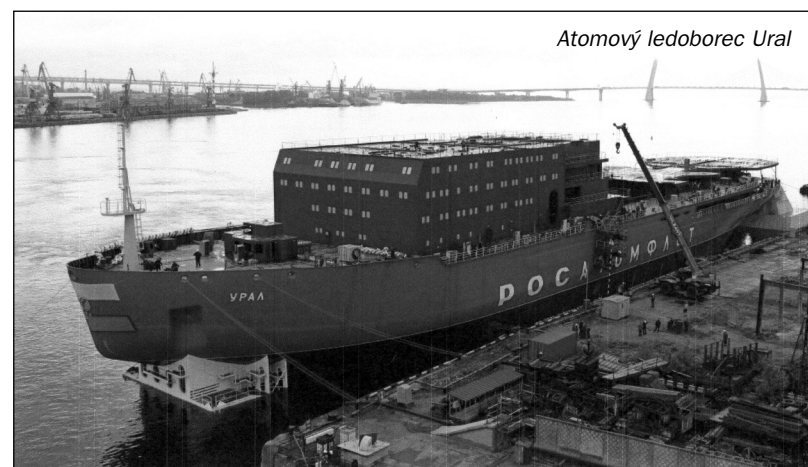
mhav

Ledoborec Ural spuštěn na vodu

Ředitelka Centrální banky RF Elvira Nabiullinová pokřtila nový univerzální atomový ledoborec Ural. Byl spuštěn na vodu v Petrohradu. Jedná se již o druhý sériově vyrobený ledoborec s jaderným pohonem RITM-200. V Baltském závodě už byl postaven ledoborec Arktida a nyní pracovníci závodu budují sériový ledoborec Sibiř. Ředitel Rosatomu Aleksej Lichačev sdělil, že smlouva o výrobě dalších dvou ledoborců projektu 22220 bude uzavřena do konce srpna. Ledoborce je možné použí-

vat jak v arktických vodách, tak i v ústí polárních řek. Budou pomáhat při celoroční navigaci na severní mořské cestě z Asie do Evropy, kdy dokáží prorazit cestu skrz 2,9 m tlustý led při rychlosti 1,5 – 2 uzly. Univerzální atomové ledoborce projektu 22220 jsou největšími a nejvýkonnějšími ve světě. Jejich výtlak je 33,5 tisíce tun. Délka lodi je 173 metrů, šířka 34 metrů a výška 52 metrů. Předpokládá se, že loď bude sloužit minimálně 40 let.

rbc.ru

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

Balkánská korespondence Heleny Malířové

JAROMÍR LINDA
Úvodem k edici

K všeobecně známým faktům o česko-jihoslovanských vztazích v období balkánských válek v letech 1912 a 1913 patří vedle působení českých lékařských expedic rovněž několikaměsíční pobyt české spisovatelky Heleny Malířové na slovanském jihu a její působení ve funkci ošetřovatelky v nemocnicích ve Skopji a Bělehradě. Tento údaj, zmiňovaný prakticky ve všech životopisných statích o Malířové, vychází především z několika textů, které Malířová po návratu postupně uveřejňovala; jedná se

o povídku Smilování z cyklu Popel (1914) a dále o dvoudílný román z let 1918 a 1928 Srdce nemá stání a Vítězství, přičemž první díl se mj. věnuje jejímu vztahu se srbským básníkem Milutinem Bojičem (1892 – 1917), jehož několik básní Malířová přeložila. Své balkánské anabáze se dotkla i v knize vzpomínek Deset životů (1937).

Většina autorů klade pobyt Heleny Malířové do prvního roku trvání balkánských válek a lokalizuje je obecně na Balkán. Podle Ivana Dorovského „pracovala delší dobu jako dobrovolná ošetřovatelka v nemocnici ve Skopji“; Dorovský současně upozornil i na její příspěvky

v Lumíru, Lidových novinách a jinde; výňatek z její reportáže otištěné v Lidových novinách ze dne 2. dubna 1913 spolu s jednou fotografií také otiskl ve své studii České země a Balkán z roku 1973. Další přesné, byť ne vždy úplné informace o působení Heleny Malířové na Balkánu přinášejí některé vysokoškolské práce obhájené v posledních letech.

Pokusili jsme se proto na základě dochované korespondence Heleny Malířové, která se nachází v Literárním archívu Památníku národního písemnictví v Praze, upřesnit a konkretizovat pobyt Heleny Malířové. Jaroslav Kvapil (1868 –

1950), sestra Heleny Malířové, herečka Národního divadla v Praze Růžena Nasková (1884 – 1960) a spisovatelka a novinářka Růžena Svobodová (1868 – 1920). Korespondence, kterou Malířová od těchto a nepochybně i jiných pisatelů v Bělehradě a Skopji obdržela, se bohužel nedochovala.

Z dopisů, které bude postupně Slovanský jih uveřejňovat, vyplývá, že Malířová byla na Balkáně v letech 1912 a 1913 celkem třikrát – poprvé roku 1912, nejdříve v Bělehradě, poté ve Skopji, kde byla prokazatelně ještě 11. prosince. Zřejmě na konci roku 1912, možná ještě před Vánocemi, se vrátila do Čech.

Na začátku března 1913 opět odjíždí na jih, tentokrát již jen do Bělehradu, kde byla prokazatelně od 14. března do 31. května 1913. Potřetí se Malířová do Bělehradu vydala 17. července a pobyla zde až do svého definitivního odjezdu 3. října 1913. Pro úplnost dodejme, že na slovanský jih Malířová zavítala ještě jednou – v červnu příštího roku spolu s Kamilem Zemanem zažila na jadranských ostrovech a v Dubrovniku svým způsobem líbánky; během této cesty navštívili i Cetinje a Skadarské jezero.

Vybráno z časopisu Slovanský jih. Příště vybereme z některých jejích dopisů

Kosovar ako zbraň

Vo vzťahoch Srbska a Kosova vypukla nová, mimoriadne nebezpečná kríza. Kolóna albánských špeciálnych jednotiek vtrhla do oblasti Kosova obývaného Srbmi a začala tam hromadne zatýkať. Zadržela a vážne zranila aj občana Ruska – člena misie OSN. Aká bola reakcia Srbska – a prečo súčasné dianie zmenilo rovnováhu síl v regióne?

V útorok 28. mája o 5.00 h ráno vstúpili na sever regiónu do oblastí obývaných Srbmi tzv. Špeciálne bezpečnostné sily Kosova (ROSU). Približne 200 ozbrojencov ROSU, podporovaných obrnenými vozidlami a dvojicou obrnených transportérov, sa pohybovalo v dvoch kolónach po ceste z Mitrovice na sever smerom na Zubin Potok. Napoludnie vyčistili údolie rieky Ibar s Leposaviči, utrpeli však straty.

Srbské obyvateľstvo si už dávno vypracovalo systém varovania pred nebezpečenstvom. Sirény zneli, keď boli Albánci ešte len v Mitrovici a konvoj špeciálnych jednotiek Albánska sa začal presúvať na sever. Preto sa na ceste rýchlo objavili barikády, ktoré museli Albánci prerážať. Používali ohlušujúce granáty, ale situácia sa rýchlo vyostřila a na niektorých miestach sa začali prestrelky. Albánske zdroje tvrdia, že traja policajti boli zranení. V čase písania tohoto článku (Vzgljad, 28. mája popoludní) pokračovali na niektorých miestach pri Zubinom Potoku sporadické šarvátky.

Srbský prezident Alexander Vučić uviedol srbskú armádu do bojovej pohotovosti a okamžite zvolal bezpečnostnú radu. Následne šiel do parlamentu. Podľa najnovších údajov z Prištiny, prezident neuznáneho Kosova Hašim Tači pripravuje v najbližších hodinách vyhlásenie o mobilizácii miestnej armády, ktorá vznikla v rozpore so stanoviskom EÚ.

Kosovský premiér Ramus Haradinaj informoval misie OBSE, OSN a NATO, že ide výlučne o policajnú operáciu zameranú na „boj proti pašovaniu a organizovanému zločinu“, a preto ROSU má údajne právo vtrhnúť na sever regiónu so zbraňami. Nie je to pravda. Ozbrojené osoby albánskej štátnej príslušnosti za žiadnych okolností nesmú vstúpiť do srbských obcí, ale koho to kedy v Prištine zaujímalo. Toto nie je zďaleka prvá provokácia, len teraz prišla mimoriadne vhod.

Formálnym dôvodom vtrhnutia na sever bolo údajné vyšetrovanie zabitia albánskeho policajta. Počet zadržovaných osôb sa neustále aktualizuje, ale pravdepodobne ich je asi 30, väčšinou Srbov a Bosniakov, ale aj niekoľko Albáncov. Medzi zatknutými Srbmi je niekoľko dôstojníkov polície, ktorých Albánci uvaznili. Albánci tvrdia, že zajali takmer 15 srbských policajtov. Zadržali aj Rusa Michaila Krasnoščova, člena misie OSN v Kosove (UNMIK).

Srbský prezident Vučić v parlamente povedal, že informoval ruské veľvyslanectvo a „relevantné orgány“. Albánske zdroje medzičasom uvádzajú, že „jeden Rus a jeden Srb boli prevezení do nemocnice v Mitrovici“, takže s najväčšou pravdepodobnosťou albánske špeciálne sily použili pri zadržaní Krasnoščova silu. Podľa najnovších údajov je vážne zranený. Zamestnanci misie OSN však majú diplomatickú imunitu.

Deň pred týmito udalosťami mal Alexander Vučić v parlamente podivný prejav, v ktorom uviedol, že útok na srbské obyvateľstvo na severu Kosova je „otázkou týždňov alebo dní“. Nemyslel na policajnú raziu s obmedzenými cieľmi, ale na masaker, aký sa udial v roku 2004. Vučić pateticky vyhlásil, že v súčasnom stave Srbsko nemože dúfať, že sa vráti do Kosova a že „celý svet je, ako vždy, proti nám a musíme s tým aj naďalej žiť.“

Toto je stará smutná srbská pieseň, prvok národnej mentality: celý svet sa obrátil proti nám, je čas hodiť flintu do žita. Vučić prakticky navrhol uznanie Kosova v realite, i keď nie slovné. Čiastočne má pravdu. Nie je možné akceptovať Kosovo, dá sa len vyrovnáť s jeho existenciou. Neexistuje žiadny iný spôsob, ako by mohlo civilizovaný človek súhlasiť s existenciou Kosova, len ho vnímať ako jav, nie jako krajinu.

Pre Srbsko je to, ako povedal Vučić, „najhoršou národnou porážkou“, možno porovnateľnou s tureckou inváziou. Je to pravda. Len hodnotenie rozsahu srbskej tragédie je pri pohľade z obrovského a pokojného Ruska veľmi ťažké.

Koncepcia „koexistencie, ale nie uznania“ je ďalším kompromisom, ktorý Vučić vykotil. Postoje Belehradu k ďalším vzťahom s Albáncami boli vo všeobecnosti až do včerajška hlbokým tajomstvom. Ani Vučić, ani ministr zahraničných vecí

Ivica Dačić ani rezortný minister Džurić ani raz jasne nevyjadrili svoj názor.

To bola pre Prištinu voda na mlyn. Albánci veľmi pozorne sledujú každé kýchnutie v Belehrade a zachytia všetko, čo vyzerá ako prejav slabosti. V istom momente sa rozhodli, že so Srbmi sa už nemusia párať a odmietli akúkoľvek formu konštruktívneho dialógu, vrátane plánu na výmenu území, ktorý sa zdal byť schválený tak vo Washingtone, ako aj v Moskve. Obaja „starší bratia“ nebrali do úvahy nechotu Kosovarcov vyjednávať, ale ich extremistická tvrdohlavosť pri dosahovaní svojich cieľov. Teraz sa Belehradu len vysmievajú). Ak by Vučić a jeho ľudia neboli neustále pod najťažším tlakom z Bruselu, potom by vyslal srbské jednotky na sever Kosova už pred rokom. Teraz, po Vučićovom porazeneckom prejave v parlamente, sa Albánci rozhodli, že padajúceho stačí už len podstrčiť.

Priština verí, že Belehrad je už na lopatkách, pripravený okamžite uznať Kosovo. Svedčia o tom slová

Opět provokace Albánců na Kosovy

V obci Zubin Potok a v severní části Kosovské Mitrovice staví místní obyvatelé v ulicích barikády, aby zabránili průjezdu vozům ozbrojených sil samozvané republiky.

Dva lidé srbské národnosti byli lehle zranění následkem přestřelky u obce Zubin Potok v neuznaném Kosovu. Uvedla to agentura Tanjug. Jak sdělil agentuře zástupce policie, střelba v těchto místech trvá již několik hodin. Podle údajů agentury přestřelka začala mezi kosovskou zvláštní jednotkou (ROSU) a neznámou skupinou lidí.

Vylekaní srbsští obyvatelé začali stavět barikády do cesty policii, načez obrněné vozy zvláštní jednotky jednu zbořily. Uvádí se, že členové zvláštní jednotky ROSU jdou pěšky podél dálnice, střelí a hází granáty. Televizní stanice Prva oznámila, že v důsledku palby bylo poškozeno několik automobilů, včetně vozu srbských zaměstnanců televize.

Ředitel úřadu pro Kosovo a Metochii Marko Džurić sdělil, že už informoval zástupce mezinárodního společenství, „že pokud akce Prištiny nebude zastavena, není pochyb

Vučiča, že „toto územie nekontrolujeme“. Priština však musí proces čo najviac urýchliť, je už unavená z čakania. Ceri zuby dokonca aj na Európanov.. Albánska mentalita si vyžaduje materiálne dokazy o víťazstve typu hlavy nepriateľa. Preto sú Albánci pripravení na ozbrojený konflikt a sú ochotní provokovať každý deň. V Kosove veria, že srbská armáda je slabá, a plán na jej opätovné vyzbrojenie ruskými zbraňami bude trvať najmenej päť rokov, takže teraz je čas konať.

Albánci si už dlho robia to, čo chcú, a Belehrad robí stále nové kompromisy a vytvára komplexný vyhýbavý jazyk. Aj teraz „budeme reagovať so zdržanlivosťou, ale budeme chrániť srbský ľud.“ Ako sa ale dá „zdržanlivo chrániť“? Desiatky Srbov sú zadržané, dobité, vrátane člena misie OSN, ktorý má diplomatickú imunitu na ceste, a Vučić ide „zdržanlivo chrániť“.

Situácia sa vyvíja a môže sa stať čokoľvek. Najväčšie barikády Albánci zlikvidovali, čiastočne spálili (dym stále vidieť nad Zvečanom).

o tom, jaká bude reakce Srbska“. Mezinárodní síly v Kosovu pod vedením NATO tvrdí, že sledují situaci, ale nezasahují, protože akce není namířena proti Srbům, ale proti organizovanému zločinu a korupci. Navíc podle nich neprobíhá jen na severu, ale po celém Kosovu.

Vučič varoval EU, že jestli se Rosu nestáhne, Srbsko bude muset reagovat. Mezitím se kosovská obrněná vozidla pohybují k jezeru Gazivode na hranici se Srbskem. K současné chvíli téměř všechna kosovská obrněná vozidla opustila území srbských obcí. Celkem bylo zbito asi 100 Srbů. Jednotky ROSU opustily Zubin Potok.

Předtím Vučić měl několikahodinový projev k parlamentu a národu o situaci v Kosovu, během něhož řekl, že násilné akce Albánců můžeme očekávat „v nejbližších dnech nebo měsících“.

V roce 1999 ozbrojený konflikt albánských separatistů z Kosovské osvobozené armády a srbské armády a policie vedl k bombardování Jugoslávie (v té době složené ze Srbska a Černé Hory) silami NATO.

V súčasnosti nemajú záujem zostať na severe, a tak strety postupne opadnú, keď len čo posledná čierna uniforma s orlom opustí srbské obce.

Čo sa však stalo 27. a 28. mája 2019, nikdy nezabudneme. Vučićov prejav, jeho nasledujúce činy, agresia Albáncov – to všetko cez noc zmenilo pomer síl v regióne.

Aspoňže bol zadržaný ruský občan nakoniec prepustený.

(Vzgljad, 28. máj 2019)

K výbušnej situácii v Kosove a Metochiji sa vyjadril minister zahraničných vecí Ruskej federácie Sergej Lavrov. Konštatoval, že za mimoriadne nebezpečnou provokáciou Albáncova na severe Kosova je USA.

Vyjadrila sa aj misia KFOR. Nezáujem. Je im to egál.

Na otázky novinárov o provokácii Albáncov reagovala aj Európska únia.

Lekár nemocnice v Mitrovici dnes podvečer informoval, že ruský občan – člen misie OSN – má ťažké zranenia hlavy a tváre. Podľa OSN je v „normálnom stave“.

V březnu 2004 kosovští Albánci uspořádali pogromy, které vedly k masovému vystěhování Srbů z provincie a zničení mnoha jejich historických a kulturních památek.

Kosovsko-albánské struktury v Prištině jednostranně vyhlásily 17. února 2008 nezávislost. Republiku neuznává Srbsko, Rusko, Čína, Izrael, Írán, Španělsko, Řecko a řada dalších zemí.

Srbsko a Kosovo v roce 2013 souhlasily s dialogem pod patronátem EU, aby vyřešily trvající spory, což je nezbytné pro jejich směřování ke členství v Evropské unii. Prozatím však nebylo dosaženo výrazného pokroku.

Minulý listopad vyjednávání zašla do slepé uličky, když Priština uvalila cla ve výši 100 % na veškeré zboží dodávané ze Srbska. Tento krok může mírně zpomalit srbský hospodářský růst. Země do Kosova dováží zboží v roční hodnotě 500 milionů eur. Nicméně podle Mezinárodního měnového fondu srbská ekonomika tento rok poroste o 3,5 %. (nw)

Stranu 5 pripravila a redigovala Nataša Weberová

KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Vzpomínka na Pavla Vranského

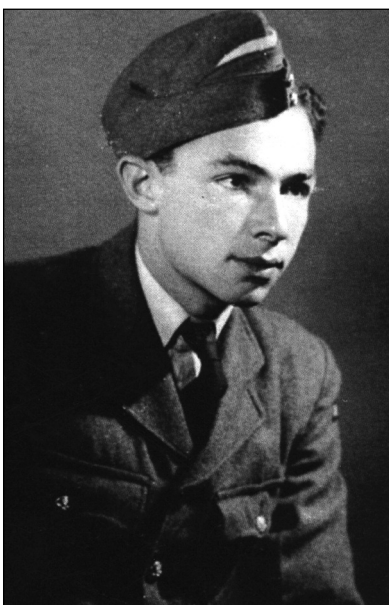
Sdružení židovských odbojářů a vojáků uspořádalo vzpomínkový akt na jednoho ze svých nejlepších příslušníků – brigádního generála Pavla Vranského, kterého nám ve vzpomínkách přiblížila manželka Anna Vranská. Na takové lidi jako byl Pavel Vranský se nikdy nesmí zapomenout. Já měla tu čest ho poznat při spolupráci s veterány 2. sv. války. Při jeho vyprávění o svých válečných zážitcích se člověk smál i plakal. Nechám teď hořit historika Romana Štéra.

PAVEL VRANSKÝ (WECHSBERG)

Narodil se 29. dubna 1921 v Lipníku nad Bečvou v neortodoxní židovské rodině Wechsbergových, později žil rodina žila ve Frýdlantu nad Ostravicí a v Bohumíně, otec se věnoval většinou drobnému obchodu a pojišťovnictví. Pavel navštěvoval obecnou školu v Bohumíně, poté reformní reálné gymnasium v Moravské Ostravě a dále šel do učení v Centrální mlékárně bratří Kramérů v Ostravě-Přivoze, kde složil tovaryšské zkoušky a nastoupil v roce 1937 do odborné mlékařské a sýrařské školy v Kroměříži. S rodiči zůstal v Ostravě až do roku 1939 a s mladším bratrem navštěvoval židovskou dobročinnou organizaci Tchelet lavan a tělovýchovnou organizaci Makabi. Rodiče byli zapojeni v židovských organizacích pomáhajících německým emigrantům. Roku 1938 byl jeho otec mobilizován a nastoupil k jednotce v Olomouci. Po demobilizaci se vrátil domů a stal se pokladníkem sionistické lože, která měla za úkol vystěhovat židovské osoby do bezpečí, mimo Ev-

ropu. To se týkalo i jejich rodiny, k vystěhování však už vzhledem k rychlému vývoji situace nedošlo. Otec Pavla odešel do Polska a rodina měla odejít za ním. Po obsazení Ostravy do Polska ilegálně odešel i Pavel a dostal se do Krakova. Jeho matka nechtěla opustit svého nemocného otce, zůstala v ČSR, později byla deportována do Běloruska a podobný osud čekal i většinu jejich příbuzenstva, z početné rodiny přežili jenom tři.

Pavel se v Krakově hlásil do Čs. vojenské skupiny, byl odveden (ne však jeho otec, ač o to žádal) a byl přemístěn s dalšími do tábora v Bronovicích, později byli internováni v městečku Kamenec Podolský na západě Ukrajiny a po dalším putování se dostali až do tábora v Suzdal. V roce 1941 byl z internace propuštěn a odeslán k tvořícímu se čs. polnímu praporu na Středním východě, cesta tam však nebyla jednoduchá. Pět týdnů před napadením SSSR se dostal předposledním transportem do Oděsy, kde nastoupili na loď Svanecia a vypluli na Černé moře. Dostali se do Istanbulu a po vozech se dopravili do asijské části Turecka. Přešli Bospor a po železnici se dopravili do přístavu Mersina v jižním Turecku. Odtud pokračovali egyptskou nákladní lodí do Haify. V té době již existoval na Středním východě Československý pěší prapor 11. východní, ustanovený 28. 10. 1940 pod vedením pplk. Karla Klapálky. Pavel dostal britskou pouštní uniformu a zbraň a stal se poprvé vojákem. Jeho skupina odjela vlakem z Haify, v Agami na pobřeží Středozemního moře cvičili, byli zařazeni do jednotlivých čet a pod vedením

Pavel Vranský v době výcviku v RAF a Pavel Vranský v roce 2017

pplk. Klapálka se dopravili na frontové pozice u hranic Egypta a Kyrenaiiky. Klapálkova jednotka zaujala druhou linii obrany proti Italům, asi po 20 dnech byli Italové odraženi a jednotka byla přesunuta do Sýrie, kde strážili hranici. Potom byli transportováni do obklíčeného Tobruku, kde pěší prapor o síle 643 mužů bránil téměř dva měsíce nejvíce ohrožený západní úsek (pro čs. jednotku to byla největší válečná akce na Blízkém východě). Pavel se účastnil výpadu a dostal se až do Bengházi. Jednotka byla poté přeskolená na protiletadlové dělostřelectvo a Pavlovo družstvo se dostalo do Bejrútu, jako příslušník čsl. protiletadlového pluku se roku 1942 podílel na obraně letišť. Po plavbě lodí kolem Afriky se dostali do Gibraltaru a dále dopluli v konvoji lodí k břehům Irska a Velké Británie. Byl vybrán k 311. čs.

bombardovací peruti a prošel výcvikem na palubního telegrafistu, střelce, navigátora na amerických čtyřmotorových letounech Liberátor, výcvik probíhal v Británii a na Bahamách.

Prvním bojovým nasazením byla podpora invazních vojsk spojenců 6. 6. 1944 při dni D. Poté jejich posádka vykonávala protiponorkové hlídkové lety nad Biskajským zálivem. 23. 4. 1945 zaútočili u pobřeží Švédska na silně ozbrojenou německou loď a jejich Liberátor byl poškozen protiletadlovou palbou, posádka ale šťastně s jedním hořícím motorem doletěla do Skotska. Posledním úkolem Pavlovy posádky bylo doprovázet německé ponorky, které se vzdaly, do britských přístavů. V Británii se Pavel šťastně sešel i se svým otcem, který se dostal z Polska do Litvy, Norska a těsně před okupací Nor-

ska do Británie. Do ČSR se Pavel s celou osádkou vrátil v srpnu 1945. V květnu 1946 Pavel odešel z armády a zůstal v Praze, v tomto roce se i oženil a založil rodinu. Získal práci u Čs. aerolinií a létal jako palubní telegrafista na domácích a zahraničních linkách až do roku 1950, kdy byl propuštěn. Poté krátce překládal pro ministerstvo dopravy, ale jeho pozice tam byla neudržitelná. V rámci náborové kampaně proto odešel do dolů v Ostravě, kde pracoval jako horník, tam i přečkal 50. léta, ale měl tam i úraz a nemohl už dále tuto práci vykonávat. Pracoval jako překladatel na Správě civilního letectví a roku 1965 se vrátil na ministerstvo dopravy, kde zakládal technicko-informační oddělení a věnoval se překladům, v roce 1967 přešel do oddělení pro mezinárodní styky. Po roku 1968 musel jako „nespolehlivý“ odejít a pracoval potom jako technický redaktor a knihovník v Psychologickém ústavu a poté do roku 1989 jako uklízeč v rekreačních střediscích v Jizerských horách a Českém Šternberku. V roce 2017 byl jmenován generálem. Zemřel 24. června 2018.

Vyznamenání: Čs. válečný kříž 1939 (2x), Řád T. G. M., Čs. medaile za chrabrost před nepřítelem, Čs. medaile za zásluhy I. stupně, Vojenské pamětní medaile, Pamětní medaile ministerstva obrany k výročí osvobození, The War Medal 1939 – 1945, The Air Crew Europe Star, The Afrika Star se štítkem 8th Army.

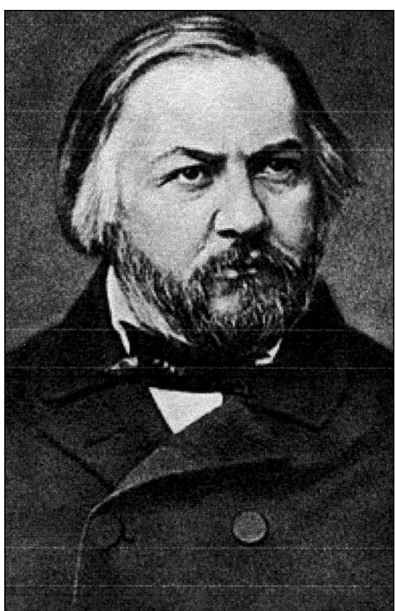
Poznámka redakce: Po celý život neměl Pavel odvahu zjistit, jakým způsobem a kde popravili fašisté jeho milovanou maminku. Měla zahynout ve zplynovacím autě.

Otec ruské klasické hudby

Michail Ivanovič Glinka se narodil 1. června 1804 ve Smolensku. Byl prvním ruským skladatelem, který získal široké uznání v rodné zemi. Jeho kompozice ovlivnily mnoho dalších hudebních skladatelů.

Pocházel ze šlechtické rodiny polského původu. Jakkoliv v dětských letech moc hudby v rodině neslyšel, rád poslouchal lidové písně kočujících pěveckých sborů. Asi v deseti letech slyšel hrát finského hudebního komponistu B. Crusella, což ho velice ovlivnilo a zanechalo to v něm hluboký dojem, který vyjádřil slovy „hudba je má duše“.

Ve 13 letech byl poslán na školu do Petrohradu, kde studoval matematiku a zoologii a značně si též rozšířil hudební znalosti. Rovněž zde studoval hru na klavír a začal skládat svá první díla. Poněvadž byl Glinka od dětských let často nemocen, na doporučení lékaře se rozhodl cestovat do Itálie, usadil se na nějaký čas v Miláně, kde navštěvoval hudební lekce na konzervatoři, mimo jiné se seznámil s několika slavnými osobnostmi včetně Mendelssohna a Berlioze a rozhodl se po třech letech vrátit do Ruska, aby obohatil ruskou hudbu tak, jako Donizetti a Bellini italskou. Při zpáteční cestě se na

Michail Ivanovič Glinka

krátký čas Glinka usadil ve Vídni, kde se seznámil se Straussovou hudbou a poté v Berlíně během velmi krátké doby studoval skladbu.

Po smrti svého otce se v roce 1836 vrátil z Berlína domů a zkomponoval dnes zřejmě nejznámější dílo Život pro cara. Byla to jeho první velká opera, kterou se uvedl do povědomí mnoha ruských skladatelů své doby. V roce 1837 se stal sborním pěveckého sboru a začal komponovat svou druhou operu Ruslan a Ludmila, do které zapojil ruské lidové písně a melodie a která se po prvním

chladném přijetí stala následně velice populární. Velice známými se staly Glinkovy předehry k operám (hlavně brilantní předehra k již zmíněné opeře Ruslan a Ludmila), ale také symfonická báseň Kamarinskaja, jež byla výhradně založena na ruských lidových melodiích.

Glinka ovlivnil ruskou hudbu 19. století neuvěřitelným způsobem, o čemž svědčí přezdívka „otec ruské klasické hudby“, jak uvádím v nadpise této stati. Z orchestrálních skladeb vybírám Symfonii na dva ruské motivy (z roku 1834) a Valčíkovou fantasii pro klavír a orchestr. Glinka složil též několik desítek písní a mnoho komorních skladeb, kupř. Patetické trio d-moll pro klarinet, fagot a klavír (1832). Není možné z velkého množství romancí a písní všechno uvést, přesto zde zařadím, dá se říci, stěžejní, a to: Noční průvod, Noční vánek, svatební píseň Podivná věž stojí, Rozloučení s Petrohradem, Slyším tvůj hlas, z Goethovy tragédie Faust „Píseň Markétky“, V těžké chvíli života a mnoho dalších.

M. I. Glinka zemřel v nedožitých 53 letech 15. února 1857 v Berlíně. Na jeho počest byly po něm pojmenovány i tři ruské konzervatoře: Státní konzervatoř v Nižním Novgorodu, Státní konzervatoř v Novosibirsku a Státní konzervatoř v Magnitogorsku.

MILOSLAV SAMEK

Vzpomínkový akt u hrobu rodiny generála a prezidenta ČSSR Ludvíka Svobody. Na fotu Jiří Jaroš Nickelli (vlevo) a předseda Slovanského výboru ČR Jan Minář FOTO EVA HOLEČKOVÁ

Hrob rodiny generála a prezidenta ČSSR Ludvíka Svobody v den vzpomínkového aktu 3. 5. 2019

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

Oslava 75. výročí vyloďení spojenců v Normandii

V Normandii se ve čtvrtek 6. června konaly oslavy 75. výročí vyloďení západních spojenců.

Pietní akce zahájili francouzský prezident Emmanuel Macron a britská premiérka Theresa Mayová, kteří se v obci Ver-sur-Mer zúčastnili položení základního kamene budoucího britského památníku. Na severozápad Francie přišlo na 30 000 návštěvníků, dorazilo také zhruba 480 veteránů, především britských.

Právě někdejší britští vojáci stáli v první řadě během ceremoniálu ve Ver-sur-Mer. „Ve společnosti mužů, kteří zde v těch dnech byli, cítíme pokoru. Naším veteránům bych chtěla říci jediné slovo, které je za těchto okolností vhodné: děkuji,“ uvedla premiérka Mayová.

Macron jí ve svém projevu poděkoval a dodal, že k Mayové cítí přátelství.

Spojenecká operace Overlord, která začala 6. června 1944, byla největší vyloďovací operací v dějinách vojenství a jednou ze zlomových událostí druhé světové války. Během jediného dne bylo na pěti vyloďovacích plážích (Utah, Omaha, Gold, Juno a Sword) mezi Cotentinským poloostrovem a městem Caen vysazeno zhruba 156 000 spojeneckých vojáků. V Den D podle odhadů zahynulo nejméně 10 000 vojáků protihitlerovské koalice a 4000 až 9000 vojáků německého wehrmachtu.

Britský deník The Times v této souvislosti napsal, že při oslavách Dne D by se nemělo zapomínat na

zásluhy Rudé armády v porážce nacistů. „Její oběti dalece přesáhly ty spojenecké,“ napsal list v komentáři.

Připomínky bitvy o Normandii začaly už ve středu v anglickém Portsmouthu. Zúčastnili se jich britská královna Alžběta II., americký prezident Donald Trump a další státníci.

Trump oběti bojů druhé světové války připomněl i v Normandii na hřbitově v Colleville-sur-Mer, kde je pochováno na 9000 amerických vojáků. Následně měl šéf Bílého domu na programu oběd s Macronem ve městě Caen.

V projevu na americkém hřbitově nad krvavou pláží Omaha připomněl francouzský prezident Emmanuel Macron i českosloven-

ské vojáky, kteří se podíleli na spojeneckém vyloďení v Normandii.

Mezi hosty chyběl ruský prezident Vladimir Putin, který k tomu z Petrohradu shovívavě řekl: „To přece není žádný problém. Také nezveme všechny ke každé akci.“ Mluvčí ministerstva zahraničí Maria Zacharovová ale řekla, že příspěvek ostatních spojenců k válečnému úsilí by se neměl přeceňovat, protože bez „titánské síly“ Sovětského svazu by vítězství nad nacismem nebylo možné.

Podíl Čechů na vyloďovací operaci byl ve srovnání s Američany, Brity, ale i Francouzi a Poláky skromný. Kromě jednotlivců českého či slovenského původu se in-vaze zúčastnili hlavně českoslo-

venští piloti. Nad Francií operovali stíhači z 310. a 312. perutě, zatímco jejich kolegové z 312. bombardovací perutě v té době hlídkovali nad kanálem La Manche.

Teprve na podzim 1944 zasáhla do bojů ve Francii i Československá samostatná obrněná brigáda, kterou Britové pověřili obléháním přístavu Dunkerque. Ten zůstal v německých rukou až do konce války, posádka se vzdala teprve po německé kapitulaci 8. května 1945.

Náš list dodává, že západní spojenci příliš dlouho otáleli s otevřením druhé fronty. K tomu došlo až po zdrcujících úderech Rudé armády, kdy už bylo naprosto jasné, že Německo válku prohraje. (ČTK, DPA, jel)

Mistr Alois Jirásek a historické národní tradice

V souvislosti s přeskupováním politických sil jsme po každém společenském převratu svědky přehodnocování našich národních dějin, významu klíčových historických událostí a vůdčích osobností té které doby. V Orwellově krutě pravdivé utopii „1984“ se dějiny přepisují nepřestajně, protože u moci se střídají různé skupiny vládců v rychlém sledu a výklad a hodnocení minulosti musí vždycky tu skupinu, která se chopila moci, legitimovat. Střídá-li se moc, střídají se i výklady dějin.

Polistopadová změna r. 1989 otevřela prostor nejen demokratickým, ale i nedemokratickým silám. Právě ony u nás ožívují staré spory o výklad našich národních dějin a popularizují nedemokratické postoje, což je při všeobecné ztrátě historického vědomí u mladších generací stejně snadné jako nebezpečné. Uměle se oživuje i starý spor o výklad našich dějin, do protikladu se kladou F. Palacký (a s ním i T. G. Masaryk a A. Jirásek) a J. Pekař. Přitom se zamlčuje, že v podstatných věcech je mezi nimi naprostá shoda. Uznávaný historik J. Pekař, ač katolík a ctitel baroka, napsal o husitství: „Hrdinný a vítězný zápas Čechů husitských za pravdu, tj. za prohloubení a zoprázdňování náboženského života, zůstane největší slávou českých dějin.“ Jana Žižku označil za „božího bojovníka“, který v době náboženské exaltace a doznávající vlny chiliasmu hájil ohněm a mečem svatý zákon a trestal mravní zkázu a ničil „hříšná díla pýchy a marnosti světské.“ Byl to „milovaný vůdce božích bojovníků a hrdina revoluce – revoluce myšlenkového vznosu dosud nebyvalého“. J. Pekař se tak shoduje nejen s F. Palackým, ale i s T. G. Masarykem v povýšení husitství na směrnatnou národní tradici. Spisovatel Alois Jirásek se svými historickými romány nesmírně zasloužil o popularizaci tohoto pojetí národních dějin v nejširších vrstvách našeho národa. K Čapek hovořil o Jiráskově díle se uznalou láskou a poukázal na to, že je ztělesněním obecně lidských hodnot, duchovního vlastnictví,

na němž spočívá „milost lásky a humanity, snášenlivosti a kulturní osvícenosti.“ Literární vědec V. Černý viděl Jiráskovo dílo „přímou růst z přástekové podstaty lidového báječství“ a ocenil, že se propagací „Klasického dědictví české kultury“ (akci vyhlásil K. Gottwald na popud Z. Nejedlého) dostalo nejširším vrstvám našeho národa „chleba umělecky i lidsky opravdu živného“ bez ohledu na to, že politikům skutečná ideová podstata Jiráskova díla unikala.

Nedovíme se nic o buditelském úsilí

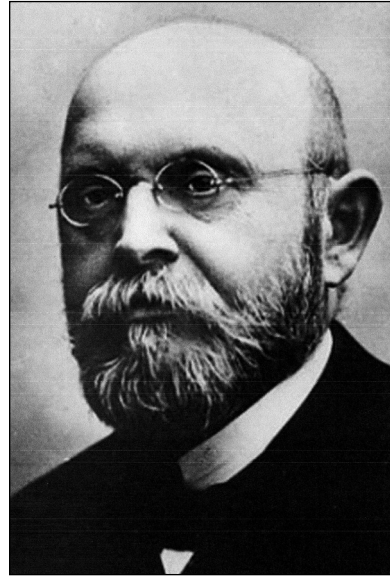
Je pozoruhodné, že naše současné kulturní a osvětové instituce Jiráskových výročí nevzpomínají, nebo jich zneužívají k „přehodnocování“. Nedovíme se nic podstatného o životě a díle klasika české historické prózy, zbaveného dřívějších ideologických pokřivenin. Bohužel, styl „kam vítr, tam pláště“ zůstává beze změny, jen ideologický záměr pokřivenin se změnil. Nedovíme se nic o mimořádném významu a obecně uznávané autoritě A. Jirásky v buditelském úsilí o samostatnost národa, nic o jeho úloze při koncipování „Květnového manifestu“ čs. spisovatelů 1917 (s Jar. Kvapilem), o přednesu „Přísahy Čs. národa“ v dubnu 1918 v Obecním domě, ani že vítal T. G. Masaryka v Praze na ndraží při jeho slavném návratu do vlasti 21. 12. 1918 a že jím byl veřejně oceněn, ani že byl členem Národního shromáždění a jeho senátu v letech 1918 – 1925. A že se těšil nesmírné všeobecné úctě, lásce a vděčnosti celého národa. Místo toho jsme přísne napomínání a varování, že „vnesl do vnímání české historie nepřesnosti a mýty“. Jaké? Uvedme pár příkladů těch „nepřesností a mýtů“.

Tak hned „Staré pověsti české“ (1895) prý Jirásek čerpal „z nevěrohodných pramenů“. Úžas. Je možné uvěřit, že posuzovatelé nevědí, co je pověst? Vždyť už ve škole nás učili, že pověst je vyprávění o něčem neobyčejném, plné divů a nadpřirozených sil. Pověst se šíří ústním podáním, vyprávěči si ji obměňují, obohacují a krásí podle svého vkusu.

Od pohádky se pověst liší jen tím, že se vztahuje buď k určité osobě nebo místu, někdy i času. Náš nejstarší kronikář Kosmas sepsal české pověsti v prvním oddíle své Kroniky jako „ficta“, „bájivé zkazky starců, smyšlenky a básně“ (1125). O jaké „věrohodnosti“ se tu může mluvit? Pověsti se sbíraly podobně jako pohádky nebo lidové písně, mají je všechny kulturní národy. Ale nikde na světě neposuzují vyprávěče podle „přesnosti“ nebo „věrohodnosti pramenů“, nikde, kde vědí, co je pověst, dílo fantazie, nikoli vědecké faktografie.

Úchvatný román „Temno“

Častým terčem „demytizační“ kritiky je také Jiráskův román Temno (1913). A. Novák (stoupenec J. Pekaře, nikoli Z. Nejedlého) ocenil toto dílo jako „úchvatnou malbu“. Je to obraz vítězné protireformace z pohledu tajných bratří a exulantů pro víru. Pronásledovaní nekatolíci prožívají těžké období, básnickým obrazem „temno“. Ale to kritika odmítá. Jirásek prý podal „jednostranný pohled na pochmurnou pobělohorskou dobu jako na dobu největšího úpadku českého národa.“ Mýlil se ve svém hodnocení? Hle, co říká J. Pekař, uznávaný historik, ač katolík a ctitel baroka: „Stín toho dne (8. 11. 1620) pokryl tři století lítostí nebo kletbou. V úzkostech vězení, ve strádání vyhnanství, v zoufalství nad zkázou vlasti a ponížením národa nesly se myslí tisíců Čechů k tomu dni... Na Bílé hoře neztvrdila vyšší kultura. A jakkoli vysoko vznesly se potom kupole barokních kostelů a honosné fronty barokních paláců v pokatolické Praze, vítězný postoj jejich nemohl nikdy zaplašit památku slz a krve, jimiž v letech hrůzy naplnil brutální vítěz znásilněnou zemi... Bílá hora, ztráta české samostatnosti, ponížení a úpadek, bylo neštěstí, neštěstí bez míry a hranic.“ Vítězná církev a pobělohorská šlechta vytvořily z ukořistěného bohatství skvělý svět barokní nádhery, okázalé marnotratnosti, požívačnosti i vybraného vkusu v architektuře, výtvarném umění i v hudbě. To však nic nemění na skutečnosti, že národ, zbavený své elity,

Spisovatel Alois Jirásek

živořil na pokraji záhuby. Básnický obraz „temno“ je pro tento stav velmi výstižný, tím spíše, že nevylučuje opětný návrat „světla“. (A to přišlo díky obětavé a nadšené práci buditelů.)

„Psohlavci“ v nemilosti prznitelů dějin

Ani „Psohlavci“ (1886) nenašli milost v očích „nápravců dějin“. Jirásek pojal chodský odboj jako symbol národního emancipačního zápasu vůbec. Ale neprávem prý se Chodů svým dílem ujal. Jejich boj za staré královské majestáty, kterých se jim dostalo od dřívějších panovníků za odměnu jako strážcům zemských hranic (byli např. svobodní od roboty), byl vlastně nerozumný a nelegitimní. Jejich privilegia byla přece zrušena Novým zřízením zemským, které zavedl pověstný Ferdinand II. v pobělohorské pokořené zemi r. 1627. Chodové se tudíž marně o svá privilegia soudili, jejich odboj byl posléze sice tvrdě, ale právem potlačen, chodský vůdce Jan Sladký (Kozina) r. 1695 veřejně v Plzni za povinné účasti všech Chodů popraven. Jirásek nepochopil, že vládce nad Chodskem, Lammingen, („Lomikar“), byl dobrý hospodář, který potřeboval lid robotný, nikoli svobodný. Jiráskovo dílo je s tím na štiřu. Zato „oprávci“ našich národních dějin vědí, že Lomikar byl v právu.

Přehodnotitelé nám také namlouvají, že byl Jirásek předpojatě protikatolický. Z kladného hodnocení husitství a odsouzení protireformačního násilí to však nevyplývá. Podobné stanovisko měli leckterí buditelští kněží, např. Václav Beneš Třebízský, ba i citovaný historik J. Pekař. Sám Jirásek uvádí řadu pozitivních postav katolických kněží v pětidílné románové kronice „F. L. Věk“. V čtyřdílné kronice „U nás“ činí sympatického faráře Havlovického dokonce hlavním hrdinou. Jirásek byl věrný historické skutečnosti, pravdě, byl spravedlivý, tolerantní, černobílé vidění mu bylo cizí.

Pravdivost Jiráskových historických obrazů

Sama Stálá rada České biskupské komise svého času potvrdila pravdivost Jiráskových historických obrazů, když sebekriticky uznala, že „Negativní vlivy, k nimž se musí církev hlásit, sahají až do 14. století, možná až k samotnému přijetí a způsobu života víry u nás. Pokušení světské moci, později v kombinaci s podřízením křesťanství germanizačním hlediskům v tehdejší Rakousku-Uhersku mělo za následek odcizení obyvatelstva převládajícímu katolicismu... Církev se soustředila nezdídky i na cíle mocensko-politické... nevěnovaly pozornost úsilí o pozemskou spravedlnost... Motivy ústily do pochybné politiky podřizování církve státním strukturám rakouského císařství. Sociální citění nižšího duchovenstva kontrastovalo s přezíravým postojem velké části hierarchie namnoze privilegovaného rakouského původu.“ Tak to stojí v listu českých biskupů „Pokoj a dobro“ z r. 1998. Podobně to líčil A. Jirásek ve svých historických románech. Pravda je jen jedna.

„Demytizační“ snahy orwellovských přepisovačů a oprávců dějin nejsou než chatrně maskované zničující útoky na naši národní identitu a nejlepší kulturní tradice. Nic nového, jen název mají nový: „Dějebis“.

STANISLAVA KUČEROVÁ (kráceno)

LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA

Senátore Fischere, omluvte se nebo podejte demisi!

Ondřej Hejma na PL 25. III. 2019 („Klaus ml. je Havel naší doby! A Bendo, pamatuješ...“) je obvykle bystrý komentátor, všechna čest. Jen tentokrát se jako mistr tesař notně utnul v charakteristice pana senátora Fischera s jeho hanobením odbojářů, které nazval kolektivně prasaty. Totiž vůbec to nebylo tak, jak to prezentuje pan Ondřej Hejma, v tomto se prostě zmýlil, když pravil, že pan senátor tuto sprostárnu utrousil na „adresu těch, kteří se účastnili srazu Svazu bojovníků za svobodu“. Tak to prostě nebylo. A jak to tedy bylo?

Předně nešlo o žádný vnitrosvazový „sraz bojovníků za svobodu“, jak by pravil mytický Poirot. Šlo o připomenutí hitlerovské okupace republiky 15. března 1939, kterou pořádal ČSBS a vystoupili tam pozvaní hosté.

A jestliže podle pana Hejmy označil někoho pan senátor Fischer za prasata, pak to nebyli jen účastníci a hosté, nýbrž platilo to celé organizaci Českého svazu bojovníků za svobodu. A proto se jako první proti panu senátoru ozval člen svazu pan JUDr. Hais a správně pro-

hlásil, že jeho a jeho předky nikdo za prasata označovat nebude, a správně prohlásil pana senátora za osobního nepřítele. A takto se pan senátor – tento podle Hejmovy charakteristiky „francouzský gentleman, pařížský diplomat francouzského vychování“, Bože odpusť! – zařadil nikoli do kategorie gentlemanů, ale do kategorie příslušníků Herrenvolku, a vyvolal dojem výraziva pověstných bjců SA manů, kteří nazývali prasaty všechny „ne-árijce, nepřátele reichu a nepřátele vůdce a říšského kancléře“, není-liž pravda? Touto charakteristikou pan Hejma střelil do pěkně vzrostlého keře!

Samozřejmě my odbojáři a pozůstalí po obětech a bojovnících proti hitlerismu důrazně odsuzujeme sprostý výrok pana senátora, nehodící se do civilizované Evropy. Nazývat přímé účastníky II. odboje proti nacistům a pozůstalé po obětech gestapa, Osvětimi, Mauthausenu a dalších nacistických pekél „prasaty“ není jen „mimo mísu“! Takovou urážku musí vyslovit jen osoba, která chová zavilou nenávist k entitě protifašistických bojovníků a pozůstalých. Nikdo jiný by se prostě takto vy-

jádit nemohl – a jestliže pan senátor bude dodatečně tvrdit, že myslel pouze jisté osoby a nikoli svaz jako celek, půjde jen o neapnou výmluvu. Zde jsou dvě možnosti výkladu tohoto skandálu.

Za první, snad to bylo tak, jak uvažuje pan Hejma, že panu senátorovi prostě „ulítly nervy“. Potom bychom čekali ihned omluvu, což se nestalo.

Za druhé, byl to výrok záměrně dehonestující, protože vyvolal dojem jakéhosi kolektivního charakteru všech členů svazu jakožto entity bravu, označovaného vysloveným slovem. Ono prý podle Nejvyššího soudu platí, že dehonestující není to, co žalovaný zamýšlel, nýbrž to, co způsobil. A pan senátor se dopustil takové sprostárny, která se nejen přiči občanskému soužití, ale vyvolává i dojem hanobení jisté menšiny občanů pro jejich přesvědčení a příslušnost k ČSBS.

Takže jsme v našem Augiášově chlěvě dospěli tak daleko, že „gentleman francouzského vychování a diplomat“, neváhají užívat taková označení pro nevinné pozůstalé po obětech Osvětimi, sekyrární, žalářů a koncentráků,

pochodů smrti atd., a dokonce pro účastníky zahraničních armád, kteří jsou členy svazu – protože urážka zazněla jako kolektivní označení svazu, nikoli tak, jak to předpokládal pan Hejma! Škoda, že tu s námi není hrdina Tobruka a Dunkirku brigádní generál Pavel Vranský, jeden ze zakladatelů ČSBS, ten by jistě pana senátora srovnal. Podle toho, jak jsme jej znali a spolupracovali s ním dlouhá léta, jistě by to učinil. A dle mne by tak učinil i dnes, přestože krátce před smrtí ze svazu vystoupil. To proto, že odbojáře hanobit

je nejen neslušné, ale přímo amorální a nepřátelské vůči odkazu boje za vlast.

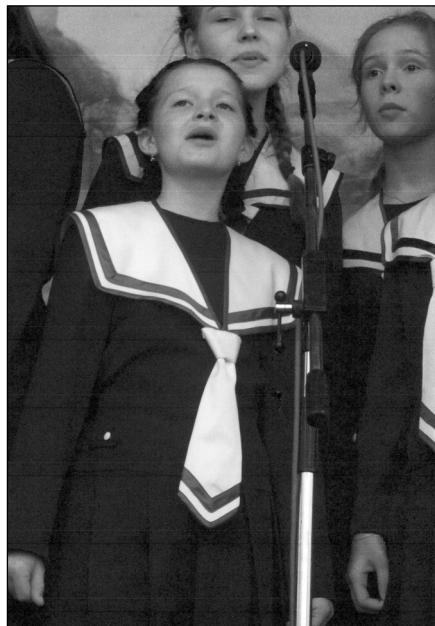
Kdyby se pan senátor omluvil za svou sprostárnu, jistě bychom to vzali jako postižení do úvahy a omluvu bychom asi přijali. Leč nestalo se tak. Proto stojíme na stanovisku: Pane senátore, omluvte se – nebo podejte demisi!

Dr. Jiří Jaroš Nickelli,
ČSOL Brno I. ČSBS Boskovice

Autor je pozůstalý po oběti gestapa, příbuzný obětí Osvětimi a sekyrární Pankrác

Čestné pohřebiště vojáků Rudé armády na Olšanech dne 9. 5. 2019. Kytici pokládají – předseda Slovanského výboru ČR Jan Minář, místopředsedkyně SV Eva Holečková a místopředseda SV Jan Mlejnecký

Nesmrtelný pluk. Vystoupení dívčího souboru z Uljanovskai

Nesmrtelný pluk 8. 5. 2019. Fotografie hovoří za vše

FOTO (4X) EVA HOLEČKOVÁ

9. 5. 2019 Olšany. Čestné pohřebiště vojáků Rudé armády. Nezapomínáme

Nesmrtelný pluk 8. 5. 2019. Nezapomenuto ani na Čechy a Slováky padlé za naši svobodu

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 233/2019, cena 10 Kč.

Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.

Vydavatel: Slovanský výbor ČR.

Redakční radu řídí: Jan Minář.

Členové rady: Eva Holečková, Zdeněk Hoření, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec,

Julie Masopustová a Nataša Weberová.

Distribuci vede Alena Grospičová.

Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1,

III. patro, kabinet č. 147, tel./fax: 222 897 261, 728 009 737, internetová adresa:

www.slovanskyvyborcr.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).

Adresa e-mail: slovanyborcr@volny.cz.

Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.

Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku.

Uzávěrka čísla dne 25. 6. 2019.

Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.